

Türk Ceza Hukukunda Avukatların Aranması

Ahmet BOZDAĞ^(*)

Temel insan haklarının güvence altına alınması, hukuk devletinin zorunlu gereğidir. Bunun içindir ki, hukuk devleti ve insan hakları bir biriyle adeta özdeşleşmiştir.¹ Çünkü hukuk devletinin varlık gerekçesi, insan onuruna yakışır bir hukuk düzeni kurmak ve bunun devamını sağlamaktır.

Temel insan haklarından birisi de özel hayatın gizliliğidir. Bu nedenle gerek ulusal gerekse ulusal üstü koruma mekanizmalarıyla özel hayatın korunması için düzenlemeler yapılmıştır. Ancak, temel insan hakkı olmasına rağmen özel hayatın gizliliği hakkı, mutlak bir hak değildir. Yine yasayla özel hayatın gizliliğine bazı sınırlamalar veya istisnalar getirilebilmektedir. Hukuki anlamda arama², kişilerin özel hayatlarına müdahale teşkil ettiğinden, amacının ve sınırlarının tespit edilme-si büyük önem arz etmektedir.

Bizde bu çalışmamızda, arama hukukunda özel bir durum arz eden, yargının kurucu unsurlarından biri olan avukatların, üst konut ve bürolarının aranmasını, ulusal ve ulusal üstü hukuk bağlamında inceleme konusu yaptık.

GENEL OLARAK

Hukuki bir kavram olarak arama; kamu makamlarınca kişinin konutunda, işyerinde, diğer kapalı alanlarda ve vücudu üzerinde yapılan araştırma işlemi olduğundan, bireyin özel hayatına doğrudan doğruya müdahale teşkil eden bir işlemdir. Hukuk devletlerinde her ne kadar özel hayatın gizliliği koruma altına alınmışsa da, kişisel hakların korunması ile toplumsal hakların korunması arasında bir denge sağlamak amacıyla buna bazı istisnalar getirilmiştir. Tüm bu güvenceler oluşturulurken, kişilerin toplumdaki farklı durumları, meslekleri ve toplumda üstlenmiş oldukları roller göz önünde bulundurularak, ayrıkçı durumlara özgü düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemelerden biri de avukatların aranmasına ilişkindir. Hukuk devleti içindeki etkin konumu nedeniyle, avukatlar açısından özel hayata müdahale sınırları, farklı düzenlemeyi ve özel güvenceler öngörülmesini gerekli görmüştür.

Gerçektende avukat, mesleğini ifa ederken hukuk devletinin korunmasının yanı sıra, temel insan haklarından olan ve hukuk devletinin olmazsa olmazı olan savunma hakkının korunmasında da etkin işlev üstlenmiştir. Avukatın, özellikle kendisi dışındaki kişilerin de haklarının savunmasını üstlendiğinden; onun kişisel ve mesleki alanının, savunduğu bireyin kişisel alanı ile çakışmasına yol açmaktadır. Bu durum, avukatın kişisel özel hayatına yapılan müdahalelerin, kendisi dışındaki hukuki ilişkide bulunduğu kişilerin de özel hayatlarına müdahale oluşturmalarına sebep olmaktadır. Bu nedenledir ki, âdil, hakkaniyete uygun ve vicdanları teskin eden bir hükmün verilebilmesi için gerekli olan düalist muhakemenin üç sacayağından birini teşkil eden avukatların aranması için özel ve ayrıkçı

(*) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi.

¹ Yasin Divrak-Ahmet Hasan Kılıç; *Savunma Hakkı*.

² Arama; arama kuralı olarak, hâkim kararı, gecikmesinde sakınca bulunması halinde savcı veya kolluk tarafından, yakalama ve/veya delil elde etmek amacıyla yönelik olarak sanık, şüpheli veya üçüncü bir kişinin mesken, işyeri veya diğer kapalı yerlerde, üstünde veya eşyasında gizli, saklı olan bir şeyin ortaya çıkarılması amacıyla yapılan bir araştırma işlemidir., Özer Veli Özbek; *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbiri Olarak Arama*, s. 17.

bir düzenlemenin yapılmasını zorunlu olmuştur. Devletler ve parlamentolar da bu ayrık ve özel durumu göz önünde bulundurarak gerek ulusal gerekse ulusal üstü düzenlemelerle avukatların aranması konusunda özel düzenlemeler getirilmiştir.

ULUSAL VE ULUSALÜSTÜ MEVZUATTA DÜZENLEMELER

1. Ulusal Mevzuatta

Ulusal hukukumuzda, başta Anayasa da olmak üzere birçok kanun ve yönetmelikte aramaya ilişkin düzenlemeler mevcuttur.

a) 1982 Anayasası

Anayasa'nın aramaya ilgili maddeleri, arama hukukumuzun genel çerçevesini oluşturmaktadır. Anayasa'nın; "Özel Hayatın Gizliliğini" düzenleyen 20., "Konut dokunulmazlığını" düzenleyen 21. ve "Haberleşmenin Gizliliğini" düzenleyen 22. maddeleri; kimsenin üstünün, özel evraklarının ve eşyasının aranmayacağını ve bunlara el konulamayacağını... Kimsenin konutuna (iş yerine) girilemeyeceği. Haberleşmenin engellenemeyeceği ve gizliliğine dokunulamayacağını... Ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararıyla; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış mercinin yazılı emriyle... bu hükümlere aykırı davranılabileceğini düzenlemiştir.

b) Ceza Muhakemesi Kanunu

Ceza Muhakemesi Kanunumuzun, arama ile ilgili hükümleri "Arama ve Elkoyma" Başlığı altında 116 ve 134. maddeleri arasında düzenlemiştir. Yasaya göre; yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda **makul şüphe**³ varsa şüphelinin, sanığın

³ "Makul şüphe: hayatın akışına göre somut olaylar karşısında genellikle duyulan şüphedir. (Ar. Yön. 6/1)"

ve üçüncü kişilerin üstü, eşyası, konutu, iş yeri ve ona ait diğer yerler aranabilecektir. Bunun için, aramanın amacının gerçekleştirileceğinin sanılması ve doğal olarak bu sanıyı haklı kılacak durumların, belirtilerin, iz ve emarelerin var olması gerekir.

Ceza Muhakemesi Kanunumuz avukatların üst aramasıyla ilgili herhangi bir özel düzenleme içermezken, avukatların bürolarının aranmasını düzenleyen 130. maddesi;

"Avukat büroları, ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısının denetiminde aranabilir. Baro başkanı veya onu temsil eden bir avukat aramada hazır bulundurulur.⁴ Arama sonucu el konulmasına karar verilen şeyler bakımından bürosunda arama yapılan avukat, baro başkanı veya onu temsil eden avukat, bunların avukat ile müvekkili arasındaki mesleki ilişkiye ait olduğunu öne sürerek karşı koyduğunda, bu şey ayrı bir zarf veya paket içerisine konarak hazır bulunanlarca mühürlenir ve bu konuda gerekli karar vermesi, soruşturma evresinde sulh ceza hâkiminden, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemenin istenir. Yetkili hâkim el konulan şeyin avukatla müvekkili arasındaki mesleki ilişkiye ait olduğunu saptadığında, el konulan şey derhal avukata iade edilir ve yapılan işlemi belirten tutanaklar ortadan kaldırılır. Bu fıkrada ön görülen kararlar, 24 saat içinde verilir.

Postada el koyma durumunda bürosunda, arama yapılan avukat veya baro başkanı veya onu temsil eden avukatın karşı koyması üzerine 2. fıkrada belirtilen usuller uygulanır."

c) Avukatlık Kanunu: Madde 58

"Avukatların, avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Ada-

Makul şüphe aramanın yapılacağı zaman, yer ve ilgili kişinin veya onunla birlikte olanların davranış, tutum ve biçimleri kolluk memurunun taşıdığından şüphe ettiği eşyanın niteliği gibi sebeplerle göz önünde tutularak belirlenir. (Ar. Yön. 6/2)"

⁴ "Avukat bürolarının aranması ile ilgili özel hüküm getirilmesinin nedeni; savunma hakkını sağlam tutmaktır. Avukat ile müvekkili arasındaki ilişkilerin tam bir gizlilik içerisinde yürütülmesi, savunma hakkını sağlam tutmanın ve avukatın mesleki sırlarının korunmasının temel koşuludur." CMK-130. maddenin gerekçesi.

let Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılır. Avukat yazıhaneleri ve konutları ancak mahkeme kararıyla ve bu kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı denetiminde ve Baro temsilcisinin katılımı ile aranabilir. Ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri dışında avukatın üzeri aranamaz.

HUMK ile CMK'nın duruşmanın inzibatına ilişkin hükümleri saklıdır. Şu kadar ki, bu hükümlere göre avukatlar tutuklanamayacağı gibi, haklarında hafif hapis ve hafif para cezası verilemez.”

d) Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanunun (1721 sayılı); Madde 6

“Ancak; millet vekilleri, mülki amirler, hâkim, C. Savcıları ve bu sınıftan sayılanlar, müdafii ve avukatlar..... ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri dışında elle aranamaz. Duyarlı kapı cihazının ikazının sürmesi halinde bu kişiler elle aramayı kabul ettikleri takdirde kuruma girebilirler.”

e) Arama Yönetmeliği⁵ Madde 13

“Cumhuriyet savcısı hazır bulunmaksızın avukat bürolarında arama yapılamaz. Avukat büroları ancak mahkeme kararı ile ve bu kararda belirtilen olayla ilgili olarak cumhuriyet savcısının denetiminde aranabilir. Baro başkanı veya onu temsil eden bir avukat aramada hazır bulundurulur. Arama sonucu el konulmasına karar verilen şeyler bakımından bürosunda arama yapılan avukat, baro başkanı veya onu temsil eden avukat, bunların avukat ile müvekkili arasındaki mesleki ilişkiye ait olduğunu öne sürerek karşı koyduğunda, bu şey ayrı bir zarf veya paket içerisine konularak hazır bulunanlarca mühürlenir ve bu konuda gerekli kararı vermesi, soruşturma evresinde Sulh Ceza hâkiminden kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemeden istenir. Yetkili hâkim el konulan şeyin avukatla müvekkili arasında mesleki ilişkiye ait olduğunu tespit ettiğinde, el konulan şey derhal avukata iade edilir ve yapılan işlemi belirten tutanaklar ortadan kaldırılır. Bu fıkarda ön görülen kararlar 24 saat içinde verilir.

⁵ 25832 sayılı Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği.

f) Türk Ceza Kanunu, Madde 120

“Hukuka aykırı olarak bir kimsenin üstünü veya eşyasını arayan kamu görevlisine 3 aydan 1 yıla kadar hapis cezası verilir.”

Hukuka aykırı olarak konut veya büronun aranması durumunda hem haksız aramadan hem de konut dokunulmazlığını ihlalden ceza verilecektir.

2. Ulusalüstü Mevzuatta

Ulusal üstü ve uluslararası sözleşmelerde de avukatların aranmasına ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır.

a) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinde avukatların aranmasını düzenleyen özel bir düzenleme yoktur. Ancak, âdil yargılanma hakkını düzenleyen 6. “herkesin... âdil ... ve ... hakkaniyete uygun yargılama hakkına sahip olduğunu...” ve Özel ve Aile Yaşamına Saygı Hakkını düzenleyen 8. “Herkes özel yaşamına, Konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesini istemesi hakkına sahiptir.” maddelerinin uygulamasında savunmayı oluşturan avukatlar açısından ayrıksı bir durum oluşturduğunu AİHM’in verdiği kararlarında görmemiz mümkündür.⁶

b) Havana Kuralları⁷

Hükümetler avukatların; hiçbir baskı, engelleme, taciz veya yolsuz bir müdahaleyle karşılaşmadan her türlü mesleki faaliyeti yeri-

⁶ Arama yapılan yerin normal bir yer olmadığı, bir avukat bürosu olduğu, bir avukatın bürosunun aranmasının aynı zaman da 6. maddenin ihlaline de neden olabileceğini, adil yargılanma açısından avukatın belgelerinin illi bir gizliliğinin olduğu, bu gizliliğe karşı yapılan müdahale, her türlü dosyanın alınıp incelenmesi, bakılması ve okunmasının AİHS'e aykırı olduğunu, bu durumun hem adil yargılanma açısından problem yaratacağını hem de avukatın ününe zarar vereceğini belirtmiştir. Clause-Almanya, Osman Doğru; *İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları*, C. 1, 1. Bası, Beta Yayınları, İstanbul: 2002.

⁷ 8. Birleşmiş Milletler Konferansı Avukatın Rolüne Dair Temel Prensipler.

ne getirmelerini, Mesleklerine uygun faaliyette buldukları için kovuşturma veya idari, ekonomik veya başka tür yaptırımla sıkıntı çekmemelerini veya tehditle karşılaşmalarını sağlar, müvekkilleri ile arasındaki mesleki ilişkiler kapsamındaki bütün haberleşme ve görüşmelerin gizli olduğunu kabul eder ve buna saygı gösterir. (16, 22. md.)

c) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avukatlık Mesleğinin Özgürce Yapılmasına İlişkin Tavsiye Kararı⁸

Hükümetlerce; "Avukatlar ve müvekkilleri arasında ki meslek sırlarına saygının gözetilmesi için her türlü önlem alınmış olmalıdır. Bu ilkeye getirilecek istisnalar ancak hukuk devleti ile bağdaşabilir olduğu ölçüde geçerlidir." (6. md.)

AVUKATLARIN BÜRO VE KONUTLARININ ARANMASI

1. Genel Olarak

Her avukat, bağlı bulunduğu baronun sınırları içinde ve baro levhasına yazıldığı tarihten itibaren üç ay içinde bir büro edinmek zorundadır. (Av. K. md. 43) Avukatların işlerini yürüttüğü, iş görüşmesi yaptığı, mesleğiyle ilgili evrak, doküman ve materyalleri bulundurdıkları yer, bürolardır. Avukatlara iş yeri edinmek yerine büro edinme zorunluluğu getirilmiştir. Yani başka bir deyişle avukatların iş yerleri, bürolardır.

Avukatlık mesleğinin statik değil dinamik bir yapı arz etmesi dolayısıyla, avukatlar meslekleriyle ilgili işlerini, çoğu zaman evlerine (konutlarına)⁹ de taşımaktadırlar. Çünkü

birçok avukat gündüzleri duruşmaların yoğunluğu ve büroya sürekli müvekkillerin gelip gitmesi dolayısıyla dava dilekçelerinin yazımı ve dosyalar üzerinde yapacakları araştırma ve çalışmaların büyük bir çoğununu evlerine taşımak zorunda kalmaktadırlar. Bu nedenle avukatların konutları da bir nevi avukatlar için ikinci bir büro vazifesi görmektedir.

Avukatların, gerek büroları gerekse de konutları, meslekleriyle ilgili işlerini gördükleri, müvekkilleriyle ilgili belge, bilgi ve dosyaların bulunduğu yerler olması dolayısıyla, arama yönünden özel bir statüye bağlanması gereken yerlerdir. Yasa koyucu da bu durumu önemsemiş olacak ki gerek CMK'da gerekse Arama Yönetmeliğinde ve Avukatlık Kanununda bu konuyu ayrı olarak düzenlemiştir.

"Avukat yazıhaneleri ve konutları ancak **mahkeme** kararıyla ve bu kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı denetiminde ve Baro temsilcisinin katılımı ile aranabilir." (Av. K. Md. 58)

"Avukat büroları, ancak **mahkeme** kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısının denetiminde aranabilir. Baro başkanı veya onu temsil eden bir avukat aramada hazır bulundurulur." (CMK-130/1. Md.)

Avukatlık Kanunu, avukatların hem bürolarının hem de konutlarının aranmasını düzenlerken, Caza Muhakemesi Kanunumuz ve Arama Yönetmeliğimiz ise sadece avukatların bürolarının aranmasını düzenlemektedir. Yani Avukatlık Kanunu daha geniş ve yerinde bir düzenleme getirmiştir. Avukatlık Kanunu daha özel bir kanun olduğu için öncelikli olarak uygulanacaktır. Avukat bürolarında ve konutlarında arama yapılabilmesi şu şartların bulunmasına bağlıdır;

vamlı veya geçici olarak, gece yatısına tahsis edilmiş olup olmamasının, taşınmaz olup olmamasının bir önemi yoktur. Bu söylenenlerden hareketle en geniş anlamıyla konut: kamuya açık olmayan, dış âlemde ayrıldığı izlenimi veren, kişilerin yaşamasal faaliyetlerini sürdürdükleri kapalı yerlerdir. Bu tanımdan hareketle; apartman dairesi, müstakim ev, otel odası, kulübe, çadır, yurt odası, karavan vb. yerleri konut olarak sayabiliriz. Öte yandan bina veya müştemilatta (konut eklentisi) konut kavramına girer. **Müştemilat**: "konuta bağlı olan fakat bitişik veya yakın olma şartı olmayan, dış dünyadan belirli işaretlerle ayrılan ve rıza hilafına girildiğinde konuttakilerin huzur ve sükûnunun bozulduğu yerlerdir. Artuk-Gökçen-Yenidünya; **Ceza Hukuku Özel Hükümler**; Turhan Yayınları, Ankara: 2003, s. 192.

⁸ Avukatlık Mesleğinin Özgürce Uygulanmasına İlişkin Genel İlkeler.

⁹ **Konut (Mesken)**: Konut kavramından bahseden CMK m.119/4 ve Arama Yönetmeliği 30. maddesi konuttan ne anlaşılması gerektiğini açıklamamışlardır. Konuttan ne anlaşılması gerektiği konusunda doktrinde de tam bir fikir birliği yoktur. Arama koruma tedbirinin konut dokunulmazlığına ve özel hayatın gizliliğine müdahale teşkil etmesi dolayısıyla konut kavramını en geniş anlamıyla kabul etmek gerekir. Bu nedenle, konutun de-

Aranacak yer avukatlık bürosu veya avukatın konutu olmalıdır

Bu yerin mülkiyetinin avukata ait olması gerekmediği gibi avukatın tek başına kullanması da gerekmez. Örneğin avukat bir otelde de kalsa veya avukat bir arkadaşıyla aynı daireyi paylaşırsa yine avukatların aranmasına ilişkin şartlar uygulanacaktır. Ancak, avukatın misafirlikte bulunduğu sırada konut veya işyerleri sahipleriyle ilgili yapılacak aramada, avukatın şahsi eşyaları dışındaki yerlerin ve eşyaların aranmasında artık avukatlara özgü kuralların uygulanmasına gerek kalmayacaktır.

Makul şüphe olmalıdır

Genel olarak, arama için gerekli olan makul şüphe, avukatların bürolarının ve konutlarının aranmasında da aranacaktır.

Mahkeme kararı olmalıdır

Genel olarak, konut ve işyerlerinin aranmasında, arama kararını sulh ceza hâkimi veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde C. Savcısı verirken (Ar. Yön. Md.7/4 ve CMK-md. 119); avukat bürolarının ve konutlarının aranmasında arama kararını sadece mahkeme verebilmektedir. Ancak bu mahkemenin hangi mahkeme olacağına dair herhangi bir açıklama ne kanunda nede kanunun gerekçesinde mevcut değildir. Bu durum karşısında iki ihtimal bulunmaktadır:

Birinci ihtimalde; Genel aramada, arama kararını sulh ceza hâkimi vermektedir ve bu bir hâkim kararıdır. Biz avukatlarla ilgili düzenlemede geçen mahkeme deyiminden sulh ceza mahkemesini anlarsak bu özel hükmün hiçbir esprisi kalmayacaktır. Çünkü sulh ceza hâkiminin vereceği kararla sulh ceza mahkemesinin vereceği karar arasında bir fark olmayacaktır. Sonuçta, sulh ceza mahkemesi de tek hâkimlidir ve arama kararını veren mahkeme de olsa, hâkimde olsa, kararı aynı hâkim vermiş olacaktır. Avukatların yargılanmasında; soruşturmanın açılmasına veya açılmamasına karar verme yetkisi ve kovuşturma yetkisi ağır ceza mahkemelerine verilmiştir. (Av. K. Md. 59) Bu da ağır ceza mah-

kemelerinin üç hâkimden teşekkül ettiğinden ve kurul halinde çalıştığından, avukatların yargılanmasının güvenceye bağlanması için getirilen bir düzenlemedir. Avukatların aranması konusunda hangi mahkemenin yetkili olacağı açık olmadığından kanaatimizce, Avukatlık Kanununun 59. maddesi hükmünden hareketle arama kararını verme yetkisi ağır ceza mahkemelerinde olmalıdır. Çünkü yasanın düzenleniş amacı avukatların aranmasını daha sıkı ve adil şartlara bağlamaktır. Bu yorum yasa koyucunun iradesine daha uygun olacaktır. Çünkü, hem avukatlık Kanununda hem de CMK'nın 130/1. maddesinde avukatların büro ve konutlarının aranması için mahkeme kararı kavramı kullanılmıştır.

İkinci ihtimalde ise; Ceza Muhakemesi Kanununun 130. maddesinin 2. fıkrasına göre değerlendirme yapabiliriz. CMK 130/2 de; "avukatların bürolarında ve konutlarında yapılacak arama sonucu el konulmasına karar verilen şeyler bakımından bürosunda arama yapılan avukat, baro başkanı veya onu temsil eden avukat, bunların avukat ile müvekkili arasındaki mesleki ilişkiye ait olduğunu öne sürerek karşı koyduğunda, bu şey ayrı bir zarf veya paket içerisine konarak hazır bulunanlarca mühürlenir ve bu konuda gerekli karar vermesi, soruşturma evresinde sulh ceza hâkiminden, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemeden istenir." hükmünden birinci fıkradaki mahkeme kavramının sulh ceza mahkemesi olduğu sonucuna varabiliriz.

Ancak biz, yasa koyucunun savunmayı temsil eden avukatlar için özel bir düzenleme getirmeyi amaçladığını madde gerekçesinde de gördüğümüzden, mahkeme deyiminden ağır ceza mahkemesi anlaşılmasının gerektiğini daha doğru buluyoruz. Ancak, madde hükmü açıkça mahkemeden ne anlaşılması gerektiğini belirtmediğinden uygulamada farklı anlaşılmalara neden olacağını tahmin ettiğimizden bu maddeye bir açıklayıcı fıkra eklenmesi taraftarıyız.

Arama, ancak arama kararında belirtilen olayla sınırlı olarak yapılabilir

Örneğin avukat hakkında bilgisayar çaldığı gerekçesiyle yapılacak aramada veya ateşli

silahla adam öldürmekten dolayı yapılacak aramada suç konusu bilgisayar ve silahın ele geçirilmesi için arama yapılan büro veya konuttaki küçük zarfların açılmasına veya dosyaların içinin açılarak aranmasına gerek yoktur. 1999 yılında C. Savcılığı DGM'den Mazlumder'in genel merkezinin ve şubelerinin aranması için arama kararı almış, fakat arama yapılmadan bir gün önce gecikmesinde sakınca var diyerek bizzat C. Savcısı, aynı zaman da Mazlumder'in şube başkanlarının ve yönetim kurulu üyelerinin (ki bunlar avukattır) konutları ve bürolarının aranmasına karar vermiş ve bu karar uygulanmıştır.

Aramada, Cumhuriyet Savcısının bizzat hazır bulunması gerekir

Yasa koyucu gerek CMK'da gerekse Avukatlık Kanununda avukatların bürolarının ve konutlarının aranması sırasında, bizzat C. Savcısının arama yapılan mahalde hazır bulunacağını ve aramanın savcının denetimi altında yapılacağını açıkça düzenlemiştir. Bu da avukatlarla ilgili olarak yapılacak aramalar için getirilen özel ve yerinde bir düzenlemedir.

Aramada baro başkanı veya temsilcisinin bulunma zorunluluğu

Avukatların bürolarında ve konutlarında yapılacak aramada, aramanın yapılacağı yer barosunun, baro başkanını temsilen görevlendireceği bir avukat, arama sırasında arama mahallinde hazır bulundurulmak zorundadır. Burada adı geçen baro, avukatın bağlı bulunduğu baro olmak zorunda değildir. Çünkü avukat, başka bir şehirde, otelde veya yazlığında kalırken de arama yapılabileceği için o yer barosunun görevlendireceği bir avukat olması yeterlidir. Arama, aramada hazır bulunacak baro başkanı temsilcisi avukatın denetiminde, adeta onun eliyle yapılacaktır. Öncelikle, temsilci avukat ve hakkında arama yapılan avukat aranacak şeyleri inceleyip, bunlardan avukat ile müvekkil arasındaki mesleki sırlara ilişkin olanları ayırarak C. Savcısından bunların zarfların içine konarak hâkim veya mahkeme tarafından mesleki ilişkiye ait olup olmadığına karar vermek üzere mühürlenme-

sini talep edecektir.¹⁰ Avukatlık Kanununda 2001 yılında yapılan değişiklikten sonra bu konu uluslararası düzenlemelerde ele alınarak tartışılmış ve meslek sırrının korunması yükümlülüğünün ve müvekkilin adil yargılanma hakkının korunmasının zorunlu sonucu olarak avukatın bürosundaki belgelere ancak meslek sırrının korumakla yükümlü olan başka bir avukatın bakabileceği, İddia makamını temsil eden savcının bu belgeleri inceleyemeyeceği, 58. maddenin de bu şekilde anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.¹¹ Bu nedenle avukat bürolarında ve konutlarında yapılacak aramaların baro başkanını temsilen orda bulunan avukat eliyle yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

Ceza Muhakemesi Kanunu aramayı, herhangi bir ayrıma tabi tutmadığı halde, Arama Yönetmeliği aramayı, önleme ve adli arama olarak ikili bir ayrıma tabi tutmuştur. Şimdi avukatların bürolarının ve konutlarının aranmasını adli arama ve önleme araması açısından değerlendirelim:

2. Adli Arama Açısından

Adli arama; suçun işlenmesinden sonra, suç delillerinin ve fail/faillerinin ortaya çıkarılması ve ele geçirilmesi için kişinin üstünde, eşyasında, işyerinde veya konutunda yapılan cezai amaçlı aramadır.¹² Avukat bürolarında ve konutlarında kanunun belirtmiş olduğu şartlarla adli arama yapılabilir.

¹⁰ Arama sonucu el konulmasına karar verilen şeyler bakımından bürosunda arama yapılan avukat, baro başkanı veya onu temsil eden avukat, bunların avukat ile müvekkili arasındaki mesleki ilişkiye ait olduğunu öne sürerek karşı koyduğunda, bu şey ayrı bir zarf veya paket içerisine konarak hazır bulunanlarca mühürlenir ve bu konuda gerekli karar vermesi, soruşturma evresinde sulh ceza hâkiminden, kovuşturma evresinde hakim veya mahkemeden istenir. Yetkili hâkim el konulan şeyin avukatla müvekkili arasındaki mesleki ilişkiye ait olduğunu saptadığında, el konulan şey derhal avukata iade edilir ve yapılan işlemi belirten tutanaklar ortadan kaldırılır. Bu fıkra ön görülen kararlar, 24 saat içinde verilir. CMK, md. 130.

¹¹ Yücel Sayman; İstanbul Barosu Paneli "Yeni Avukatlık Yasasının Tartışılması" Haziran 2001

¹² Kunter-Yenisey; *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ek Kitap, Arıkan Yayınları, Ankara: 2005, s. 338.

3. Önleme Araması Açısından

Önleme araması; milli güvenlik ve kamu düzeninin, genel sağlık ve genel âhlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, taşınması ve bulundurulması yasak olan her türlü silah, patlayıcı madde veya eşyanın tespiti amacıyla, hakim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mülki amirin yazılı emriyle kişilerin aracında, üstünde, özel kağıtlarında ve eşyasında yapılan arama işlemidir. Yani önleme araması henüz ortada işlenmiş veya işlenmekte olan bir suç yokken, suç işleneceğine dair şüphe üzerine ve kontrol amaçlı yapılan aramadır. (Ar. Yön. Md. 19)

Ancak; "Konutta, yerleşim yerinde ve kamuya açık olmayan özel işyerlerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılamaz." (Ar. Yön. m. 19/Son) Örneğin; lokanta, bar vb. yerler kamuya açık iş yerleri iken; avukat büroları, şirketler vb. yerler kamuya kapalı iş yerleridir. Bu nedenle avukat bürolarında ve konutlarında önleme araması yapılamaz.

AVUKATLARIN ÜSTLERİNİN ARANMASI

1. Genel Olarak

Avukatların üslerinin aranması bir hayli tartışmalı bir konudur. Avukatların üslerinin aranması konusunda Caza Muhakemesi Kanununun da ayrıksı bir hüküm düzenlenmemiştir. Bu konuda sadece Avukatlık Kanununda özel bir hüküm düzenlenmiştir. Soruşturmaya yetkili Cumhuriyet Savcısı başlığı altında 58. maddede düzenlenen bu hüküm; "Avukatların, avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılır. Avukat yazıhaneleri ve konutları ancak mahkeme kararıyla ve bu kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı denetiminde ve Baro temsilcisinin katılımı ile aranabilir.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri dışında avukatın üzeri aranamaz

Bu kanun hükmüne göre avukatların üstlerinin aranabilmesi için şu şartlar gerekir;

Avukatın, ağır cezayı gerektirir bir suç işlemiş olması gerekir

Avukatın işlediği suçun ağır hapis cezasına müstelzim olması gerekir. Aksi halde, avukat suçüstü yakalansa da üstü aranamayacaktır.

Avukatın, suçüstü halinde¹³ yakalanması gerekir

Avukatın işlediği suçun ağır cezayı gerektirir olması tek başına yetmez, aynı zaman da suçüstü yakalanması da gerekir.

"Suçüstünden; işlenmekte olan suç, henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından (sıcak) takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suç, fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya ya da delille yakalanan kimsenin işlediği suç anlaşılır." (CMK 2/1-j)

Suçüstü hali olmadıkça avukatların üstü aranamayacaktır. Aksi bir uygulama hukuka aykırı ve suç teşkil edecektir. Özetle, avukatların üstlerinin ve evraklarının aranması ancak, ağır cezayı gerektirir bir suçu işlerken suçüstü yakalandığı durumlarda mümkün olabilir.

Avukatlık kanununda ki 58. maddesindeki hükmünün, önleme aramasını da kapsayıp kapsamadığı uygulamada tartışmalara ve sorunlara sebep olmaktadır.

2. Adli Arama Açısından

Adli arama; suçun işlenmesinden sonra, suçun delillerinin ve fail/faillerinin ortaya çıkarılması ve ele geçirilmesi için kişinin üstünde, eşyasında, işyerinde veya konutunda yapılan

¹³ 1 Haziran 2005 tarihi itibarıyla, 8.6.1936 tarihli ve 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

cezai amaçlı aramadır.¹⁴ Adli arama açısından avukatların üslerinin, mahkemeden arama kararı olmadan kolluk tarafından resen aranabilmesi için, avukatın ağır cezayı gerektiren bir suçu işlerken suçüstü yakalanması gerekir. Bu istisnai durum dışında avukatların üstü, hâkim kararı olmadan aranamaz.

3. Önleme Araması Açısından

Önleme araması; milli güvenlik ve kamu düzeninin, genel sağlık ve genel âhlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, taşınması ve bulundurulması yasak olan her türlü silah, patlayıcı madde veya eşyanın tespiti amacıyla, hakim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mülki amirin yazılı emriyle kişilerin aracında, üstünde, özel kağıtlarında ve eşyasında yapılan arama işlemidir. (Ar. Yön. Md. 19) Yani önleme araması henüz ortada işlenmiş veya işlenmekte olan bir suç yokken, suç işleneceğine dair şüphe üzerine ve kontrol amaçlı yapılan aramadır. Avukatlık Kanununun 58. maddesindeki hükmün, avukatların önleme araması anlamında yapılan aramalar içinde geçerli olup olmayacağı oldukça tartışmalıdır.¹⁵

Yenisey'e göre; "Avukatlık Kanunu madde 58'de yer alan yasak, maddede geçen suç teriminden anlaşılması gerektiği üzere sadece adli aramalar için geçerlidir. Avukatın müdafaa görevini garanti altına alan hüküm, avukatın suç isnadı altında bulunduğu durumlarda geçerlidir. Önleme araması, yakın bir tehlikenin önlenmesi amacıyla yapılan bir arama olup, önleme aramalarında herkes aramaya tabidir. Önleme aramasında herkesin aranmasına rağmen avukatların aranmaması hukuka aykırı olur."¹⁶

Belen'e göre; Avukatlık Kanununun 58. maddesinde, avukata yönelik bir soruşturma halinde bile, şartları belirlenmiş büro ve konut aramasına karşın, ağır cezalı bir suç ve bunun da meşhut suç olması dışında üst araması yapılamayacağı açıkça düzenlenmiştir. Avukatlık Kanununun bu hükmünün istisnası yoktur. Buna göre İl İdaresi yasasına göre mülki amirlerin verdikleri özel bir arama kararı ile veya Anayasa'nın 20. maddesine göre, hâkim, acele hallerde savcı ya da mülki amirin verdiği genel arama kararına isnaden avukatların üstü aranamaz.¹⁷

Gerçekten de suç işlemiş bir avukatın yani bir suçlunun bile hâkim kararı olmadan üstü aranamazken, sadece önleme amaçlı yani basit suç şüphesiyle bir avukatın üzerinin aranabileceğini ileri sürmek hukuk mantığıyla bağdaşmaz. Ayrıca, bu durumda avukatlar için getirilen meslek sırrını koruma amaçlı özel düzenlemenin de bir esprisi kalmayacaktır.¹⁸ Örneğin; bir avukat, kolluk kuvvetlerinin huzurunda ağır cezalı olmayan bir suç işlemesine rağmen kolluk, mahkeme kararı olmadan avukatın üzerini arayamayacağı halde, acaba aynı avukat olay yerinden ayrılıp bürosuna doğru giderken yolda yapılan miting alanının yakınından geçerken önleme araması kararına dayanılarak avukatın üstü aranabileceği midir? Kanaatimizce, asıl olan toplumda suçluların ve suç delillerinin ele geçirilmesidir, yoksa tüm toplumun potansiyel suçlu olarak görülmesi değildir.

Avukatların önleme araması kapsamında mahkeme kararı olmadan üst aramasına tabi olacağını savunanlar genellikle, 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanunun, "*Ancak millet vekilleri, mülki amirler, hâkim, cumhuriyet savcıları ve bu sıfattan sayılanlar, müdafii ve avukatlar... ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri dışında elle*

¹⁴ Kunter-Yenisey; s. 338.

¹⁵ Avukatlık Kanununun 58. maddesinde yer alan muafiyetin avukatlara genel bir arama muafiyeti sağlarken, sadece adli arama yönünden arama muafiyeti sağladığı, önleyici arama yönünden avukatların diğer kanunlarda yer alan genel düzenlemelere tabi olduklarını düşünmekteyiz. Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, 01.01.2002.

¹⁶ Avukat Vuraldoğan davasında Prof. Dr. Feridun Yenisey'in İçişleri Bakanlığına verdiği mütalaa; akt.;

Kemal Vuraldoğan; "Avukatın Üzerinin Aranması Sorunu ve Avukat Vuraldoğan Davası", s. 18.

¹⁷ Bahri Bayram Belen; *Avukatın ya da Üstünün Aranması*, s. 34-35.

¹⁸ Demokratik hukuk devletinin işleminde yargılama ve hak arama özgürlüğünün sağlanmasında emeği geçen avukat davacının, vatandaşlar önünde (önleme araması sırasında) üst aramasına maruz kalmasının meslek onurunu zedelediği gerçek olup... tazminata hükmedilmiştir. Ankara 1. İdare Mah. 2003/1192E. ve 2004/978 K. Vuraldoğan; s. 19.

aranamaz. Duyarlı kapı cihazının ikazının sürmesi halinde bu kişiler elle aramayı kabul ettikleri takdirde kuruma girebilirler.” hükmüne yer veren 6. maddesine dayanmaktadır.¹⁹ Oysa söz konusu yasanın açık hükmünden de anlaşıldığı gibi, x-ray cihazının ötmeye devam etmesi üzerine avukata iki seçenek sunulmaktadır: ya üstünün ve çantasının elle aranmasına rıza gösterecek ya da ceza ve tutuk evine girmeyecektir. Bu hükümden avukatın kuruma girmek için mutlaka üstünün elle aranacağını anlamayı gerektiren bir durum yoktur. Bu hükümden hareketle miting alanına yakın geçen avukatın üzerinin önleme araması çerçevesinde zoraki aranacağı savunulamaz.

Ceza ve tutukevlerinde, Avukatlar hükümlü ve tutuklularla infaz kurumunun belirlediği yerde görüşmekte ve avukatla görüşmeye gelen mahkûm ve tutukluların üzerleri hem görüşmeye gelirken hem de görüşmeden sonra sıkı bir şekilde elle aramaya tabi tutulmaktadır. Buna rağmen avukatların üzerlerini sıkı bir aramaya tabi tutulması gereksiz bir uygulamadır. Özellikle, ceza infaz ve tutukevlerinin girişlerindeki x-ray cihazlarının aşırı duyarlı olacak şekilde ayarlanması, avukatların ayakkabılarını, kemerlerini adeta soyuncasına çıkarmak zorunda bırakmaktadır. Bu durum, avukatlar için adeta bir eziyete dönüşmekte ve her seferinde avukatlarla kurum görevlileri arasında münakaşaya sebep olduğundan, avukatların zorunlu olmadıkça hükümlü ve tutuklu müvekkilleriyle görüşmeye gitmemesine sebep olmaktadır. Bu durum kutsal olan savunma hakkının gereği gibi yerine getirilmesine engel açıkça olmaktadır.

Avukatların önleme araması kapsamında üstlerinin aranması konusunda, Ankara 3. İdare Mahkemesinin 2004 yılında vermiş olduğu kararda avukatın üstünün önleme araması kapsamında aranmasından dolayı İçişleri Bakanlığını Tazminata mahkûm etmiştir;

“1 Mayıs 2004 günü Ankara Adliyesinden çıkan avukat Kemal Vuraldoğan, adliye çıkışı-
şındaki bulvarda bir mayıs gösterileri nedeniyle, Ankara Valiliği'nden aldıkları genel arama

izni çerçevesinde miting alanı ve çevresinde arama yapan polisler tarafından aranmak istenmiş, avukat olduğunu belirtmesine rağmen polisler arama konusunda ısrar ederek kendisini aramışlar, yapılan arama, Ankara Barosu Başkanlığı tarafından kameraya alınmıştır. Avukat Vural Doğan, kanuna aykırı olduğuna inandığı arama nedeniyle Ankara Valiliği görevlileri aleyhinde suç duyurusunda bulunmuş, ayrıca manevi tazminat istemiyle İçişleri Bakanlığına başvurmuştur. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Ankara Valisi açısından gereğinin takdiri için dosyayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na göndermiş, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Ankara Valisi hakkında şikayet dilekçesini işleme konulmamasına karar vermiş, arama emrini veren polis memurları açısından gereğinin yapılması için dosya Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na iade edilmiştir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Nuri Ok imzalı kararda, Ankara Valiliği tarafından 1 Mayıs mitingi nedeniyle kamu düzenini sağlanması, suç işlenmesini önlenmesi amacıyla suç aletlerini toplantının yapıldığı yer ve çevresine sokulmaması için toplantı mahal ve çevresine gelen kişilerin özel kağıtlarının ve eşyalarının aranması konusunda Ankara Valiliği'nin oluru ile genel arama izni verildiği, genel arama için verilmiş bulunan iznin 1136 sayılı Avukatlık Kanununun tanıdığı hakkı ortadan kaldırıcı nitelik taşımadığı ifade edilmiştir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na göre, mülki amirin vereceği yazılı genel arama izniyle, avukatların üzerlerinin aranması mümkün değildir. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, ilgili kamu görevlilerinin soruşturulması izni verilmesi için Ankara Valiliğine başvurmuş, Ankara valiliği tarafından soruşturma izni verilmemiştir. Karara, avukat Vuraldoğan tarafından Ankara Bölge İdare Mahkemesi nezdinde itiraz edilmiş, Ankara Bölge İdare Mahkemesi itirazı reddetmiştir. Avukat Vural Doğan'ın manevi tazminat istemli dilekçesine İçişleri Bakanlığınca cevap verilmemesi üzerine, Avukat Vuraldoğan tarafından Ankara 3. İdare Mahkemesinde tam yargı davası açılmış, Ankara Barosu davacı yanında davaya müdahale talebinde bulunmuştur. Davalı İçişleri Bakanlığı, bilirkişi olarak Prof. Dr. Feridun Yenisey'e başvurmuş, savunmasını büyük ölçüde Yenisey'in görüşlerine dayandırmıştır.

¹⁹ Avukat Vural doğan davasında Prof. Dr. Feridun Yenisey'in İçişleri Bakanlığına verdiği mütalaa; Vuraldoğan, s. 19.

Yenisey'e göre Avukatlık Kanunu madde 58'de yer alan yasak, maddede geçen suç teriminden anlaşılması gerektiği üzere sadece adli aramalar için geçerlidir. Avukatın müdafaa görevini garanti altına alan hüküm, avukatın suç isnadı altında bulunduğu durumlarda geçerlidir. Avukatlık Kanunu madde 58 önleme aramasında geçerli değildir. Avukat Vuraldoğan olayında vali emriyle Anayasa'nın 20. maddesine ve hukuka uygun olarak önleme araması yapılmıştır. Önleme aramasında herkesin aranmasına rağmen avukatların hariç tutulması hukuka aykırı olur.

Ankara 3. İdare Mahkemesi, 11.06.2004 tarihli kararıyla, davayı kabul etmiş, Avukat Vuraldoğan'ın talebiyle bağlı kalarak 2.500,00-YTL manevi tazminatın Avukat Vuraldoğan'a ödenmesine karar verilmiştir. Tek hakimli olarak hakim Vehbi Kozik tarafından verilen kararın gerekçesinde kamu idarelerinin yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerini gereği gibi yerine getirmek, bu hizmetin işleyişini sürekli olarak kontrol etmek ve hizmetin yürütülmesi sırasında gerekli önlemleri almakla yükümlü olduklarına işaret edilmiş, gereği gibi işlememesi durumunda idarenin hizmet kusurunun oluşacağı ve bu kusur nedeniyle bir zarar verilmiş olması durumunda ise meydana gelen zararın tazmin edilmesi gerekeceği belirtilmiştir. Hâkim Kozik, avukatların demokratik hukuk devletinin işleminde, yargılama ve hak arama özgürlüğünün sağlanmasında emeği geçtiği, davacı avukatın vatandaşlar önünde üst aramasına maruz kalmasının meslek onurunu zedelediği adaletin tam tecellisi olarak önem ve öncelik kazanan manevi tazminata hükmedilmesi gerekçesiyle davayı kabul etmiştir. Karara Ankara Bölge İdare Mahkemesi'nde, mahkeme kararının yürütülmesinin durdurulması istemiyle itiraz edilmiş, Ankara Bölge İdare Mahkemesi tarafından mahkeme kararının yürütülmesinin durdurulması talebi reddedilmiştir. Ankara 3. İdare Mahkemesi'nin vermiş olduğu bu kararda, avukatların üstünün mahkeme kararı olmadan önleme araması kapsamında elle aranmayacağını açıkça göstermiştir."²⁰

²⁰ Ankara bölge idare mahkemesinin 2004/3869 E. Sayılı dosyada verdiği 08.12.2004 tarihli kararı; Vuraldoğan; s. 17-20.

SONUÇ

Avukatlar; yargı görevi yapan, yargının kurucu unsuru olan bağımsız savunmayı temsil eden, amme hizmeti yerine getiren ve sır saklama yükümlülükleri olan kimselerdir.²¹ Avukat müvekkil ilişkisinin kapsamı düşünüldüğünde, avukatın genellikle müvekkilinin ailevi ve mesleki sırlarına vâkıf olduğu, bu ilişkilerden kaynaklanan belge, resim ve materyaller gibi ispata yönelik eşyalara sahip olduğu görülecektir. Bu bilgi ve belgelerin sır saklama yükümlülüğüne rağmen başkaları (ceza davalarında iddia makamı tarafında bulunan kolluk ve Cumhuriyet Savcısı) tarafından bilinmesi, avukat müvekkil ilişkisinde güvensizliğe sebep olacak, dolayısıyla bu durum avukatın mesleğini gereği gibi ifa etmesine engel olacaktır. Hak arama özgürlüğünün etkin olarak kullanılmasında önemli ve vazgeçilmez bir işleve sahip olan avukatlık mesleğinin, demokratik hukuk devletinde üstlenmiş olduğu önemli fonksiyonunu etkin olarak yerine getirmesi için, avukat müvekkil ilişkisinde güvenin sağlanması ve her türlü müdahaleden korunması gerekir.

Avukat, görevini ifa ederken çoğu zaman mesleğin gereği olarak, kolluk güçleri ve idari makamlarla karşı karşıya gelmektedir. Bu nedenle, mülki amirlerin vereceği yazılı genel arama kararlarıyla avukatların üstlerinin aranması imkânının kolluğa verilmesi, avukatlık mesleğinin gereği gibi yerine getirilmesini engelleyeceği gün gibi aşikârdır.

58. madde hükmünün sadece avukatların görevlerini ifa ederken geçerli olacağı yönündeki görüşe de katılmıyoruz. Çünkü avukatlık mesleği kamu personeli gibi günün belirli bir saatiyle sınırlı değildir. Avukat, gerektiğinde müvekkiliyle gece yarısı bir parkta veya benzeri bir yerde de görüşebilir veya hasta olan müvekkilinin evine veya hastaneye ve hatta kaçak olan müvekkiliyle yurt dışında da gö-

²¹ 5237 sayılı TCK md. 6/1-d, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, md. 1,2,36,- Bir hükmün otoritesini, bağlayıcılığını, saygınlığını sağlamak istiyorsak, iddia ve savunmaya olabildiğince olanak tanımalıyız. Bu karşıtlığı sağlamaz, kantarın topuzunu bir yana ağdırırsak, hükmümüz kuşkulu ve hukuken geçersiz kılacak, adalet gölgelenecektir; göstermelik olacaktır. Sami Selçuk; *Zorba Devletten Hukukun Üstünlüğüne*, Yeni Türkiye Yay., 6. Baskı, 2000, s. 115.

rüşmeye gidebilir. Avukatlar baro tarafından saat 24'e kadar adli yardım kapsamında karakola gitmek üzere görevlendirilebilmekte ve çoğu zaman işlerini evlerine taşımaktalar. Bu nedenle haftanın her gününde ve günün her saatinde avukatların üst aramasının önleme araması dışında tutulması gerekmektedir.

Her ne kadar Danıştay üyelerine yönelik yapılan hukuk dışı münferit vâkalar olsa da, Avukatlık Kanununun 58. maddesinin avukatların aranmasıyla ilgili getirmiş olduğu ayrık durumun hem adli aramalar için hem de önleme araması için geçerli bir hüküm olduğu kanaatindeyiz. Çünkü hukukçu, istisnaların değil, karinelerin bekçisi olmalıdır. ■

Kaynakça

- Bahri Bayram Belen; "Avukatın ya da Üstünün Aranması", *Günışığı* dergisi, Sayı: 4, Haziran 2003.
- Gökçen Yenidünya Artuk; "**Ceza Hukuku Özel Hükümler**", Turhan Yayınları, Ankara: 2003.
- Kemal Vuraldoğan; "Avukatın Üzerinin Aranması Sorunu ve Avukat Vuraldoğan Davası", *Eskişehir Barosu Dergisi*, Yıl 2005, Sayı 6, s. 18.
- Kunter-Yenisey; *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, Ek Kitap*, Ankan Yayınları, Ankara: 2005.
- Osman Doğru; "*İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları*", C. 1, 1. Basım, Beta Yayınları, İstanbul: 2002.
- Özer Veli Özbek; *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbiri Olarak Arama*, Seçkin Yayınları, Ankara: 1999.
- Selçuk Sami; *Zorba Devletten Hukukun Üstünlüğüne*, 6. Baskı, Yeni Türkiye Yay., 2000.
- Yasin Dıvrak-Ahmet Hasan Kılıç; *Savunma Hakkı*, Çağrı Avukatlar Grubu Yay., Eylül 2004.
- Yücel Sayman; "Yeni Avukatlık Yasasının Tartışılması", İstanbul Barosu Paneli, Haziran 2001.